

Unieke monitoring in de Eemshaven

'Het is van belang dat de (tallose) beheerders van het gebied onderkennen dat met een milieugestuurde monitoring maximaal wordt ingezet op het meest efficiënt besteden van middelen'

In rap tempo ontwikkelt Groningen Seaports de Eemshaven tot een Energiehaven. Aan de oostzijde zijn twee centrales in aanbouw (Nuon en RWE) en bestaat het voornemen tot de bouw van een derde centrale (Eemsmont Energy). Aan de westzijde wordt een terminal voor de strategische opslag van olie gebouwd. Verder worden locaties ingericht ter ondersteuning van de bouw van windparken op zee. Voor al deze ontwikkelingen is verruiming van de haven onontbeerlijk. Verlenging van havenbekkens en een verdieping van de haven. En in het verlengde daarvan verdieping en verbreding van de toeleidende vaargeul.

Juist vanwege de ligging aan de kwetsbare Waddenzee is het van groot belang dat inzichtelijk wordt wat de effecten zijn van de nieuwe projecten op de omgeving. In het traject om te komen tot de noodzakelijke vergunningen is spontaan ontstane natuur in en rond de Eemshaven gecompenseerd. Zo heeft Groningen Seaports tezamen met bedrijven in het westelijk deel van de Emmapolder boven Uithuizen ruim 50 ha natuur ingericht aansluitend aan de bestaande Ruidhorn, bestemd voor wadvogels om te broeden en te fourageren. Daarnaast zijn in de directe nabijheid van deze compensatie ruim 20 ha buitendijkse kwelders ter vergroting van de biodiversiteit weer beweidbaar gemaakt. Tenslotte is als mariene compensatie voor het verlies aan wadbodem een regeling getroffen tot beëindiging van de garnalenvisserij in de Dollard.

Verder is bij het doorlopen van de vergunningprocedures gebleken dat er omtrent het waddengebied, ondanks veel verricht onderzoek, ook nog veel leemten in kennis aanwezig zijn. Overigens is zowel bij initiatiefnemers als bij bevoegd gezag niet steeds duidelijk welke kennis voorhanden is, waar deze is te vinden, en wat de waarde ervan is. De natuurbeschermingswet verplicht het bevoegd gezag in vergunningen een monitoring voor te schrijven die de veronderstelde effecten monitort. Soms worden meetvoorschriften gesteld op zaken die niet meetbaar zijn. Juridische overwegingen leiden ertoe dat de monitoring zodanig wordt gestuurd dat de resultaten de vergunningvoorschriften ondersteunen. Er ontstaat dan een juridisch gestuurde monitoring. Een monitoring die niet gericht is op vergroting van kennis, maar op behoud van vergunningen.

Meer dienstig aan het milieu is om parallel aan de realisatie van projecten in vergunningen een onderzoeksverplichting voor te schrijven die, voortbouwend op eerder verricht onderzoek nieuw onderzoek voorstelt, ter vergroting van de algehele kennis omtrent het gebied. Kennis waarvan opvolgende projecten kunnen profiteren. Je zou dan kunnen spreken van een milieugestuurde monitoring. Het is van belang dat de (tallose) beheerders van het gebied onderkennen dat met een milieugestuurde monitoring maximaal wordt ingezet op het meest efficiënt besteden van middelen.

Groningen Seaports heeft samen met een aantal bedrijven in de Eemsmont een aanzet gegeven tot een unieke monitoring in de Eemsdelta. Intensieve vogeltellingen, intensief onderzoek op zeezoogdieren in relatie tot bouweffecten, onderzoek op de ontwikkeling van de bodem na beëindiging van visserij, en een omvangrijk programma tot het meten van effecten door verspreiding van baggerspecie.

De inspanning is pas echt waardevol geweest wanneer de verzamelde kennis wordt ingebracht en als basis gaat dienen voor verdere kennisvergaring voor het unieke waddengebied. Absoluut noodzakelijk is dat op de verkregen kennis wordt voortgebouwd door in nieuwe vergunningen monitoring voor te schrijven, gericht op vergroting van waardevol geacht onderzoek. Vanuit deze kennisverruiming kan beheer beter worden gestuurd. WaLTER zou daarin een belangrijke rol kunnen vervullen.